

Előfizetési feltételek

elyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezvényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt.

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések természetesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Vihar a parlamentben.

Midőn hosszú, becsületes közszolgálatom fényes jutalmául elfogadtam a képviselőseget, melyet a nagyenyedi kerület választóinak bizalma egyhangulag, pártkülönbség nélkül nyújtott, azon édes reményben voltam, hogy amit vármegyei szolgálatában hosszas tapasztalás utján jónak, helyesnek találtam, felhasználhatom szélesebb körre kiterjedhető, komoly munkássággal. Megvallom, hogy igazi áhitatossággal leptem át a képviselőház küszöbét. És habár pártállásom megjelölte az irányt, melyen — mint eddig — Deák Ferencz hagyományára szerint haladtam, illő tisztelettel figyeltem és mérteltem azokat nézeteket és magatartásokat, kik mást párt táborba tartoztak, ha nézeteik közügyekre vonatkoztak. A személyeskedésnek azonban sohase voltam barátja; a személyi gyűlölködést, az ellenezetűek legyalázását, egész pártunk ostromba megtámadását gyanúsításokkal lelkemből utáltam mindig, mert a történelmi tanúsága szerint végezetül a közügyeknek vált kárára s a haza veszedelmére.

Két év telt el immár s a munkásság, lelkes tevékenység helyett kevés kivétellel meddő vitatkozás volt az eredmény. Szinte azt lehet mondani, hogy nagyon kevés az érdeklődés a komoly munka iránt. Üres volt ilyenkor a képviselőház ülésterme és karzata. Annál többen olvasták a becsi hecczeket és amint látszik, nem is hiába. Az ellenzéki tagok jelentékeny része azt hitte s hiszi most is, hogy főkötelessége a többséget megvásárolni mondani, Bánffyot összeszidni, obstrukciókat csinálni s külön hazafisággal kérkedni. Polónyi, Rakovszky, Ivánka együtt, néha külön számlára dolgoztak. A legtöbbször gyanúsítottak, piszkoláltak s a két utolsó, ha szeretet tehetette, párbajozott. Hogy milyen volt szereplésük, elég hivatkozni a Szalavszky-esetre s arra hogy csak a közelebbi napokban is Ivánka Tisza István gr. által elégtételre hivatván ki, gyanúsító támadásait olyanoknak jelentette ki, hogy ő azzal a világgal sem akart sérteni.

Hirlapjaik is kellő buzgalommal dolgoztak. Bartha epébe mártott tollal támadott mindennap s a „Hazánk“, az „Alkotmány“ kevesebb lendülettel, de lehető gombán felelték meg hivatásuknak.

Legutóbb ismét az obstrukció kedves mesterségéhez fogtak, s amit az utóbbi két év alatt mondtak és írtak, azt hűségesen ismét elmondották s fogják mondani,

amig csak lehet. És ha kifogynak a témából, az ördög mindig segítségükre siet, mert ime most is: itt van a Hentzi-ügy.

Ugy tetszik nekem, mintha égbe szállott fenséges királynék lekevel eltűnt volna Magyarország politikai közéletének szerencséje is. Rosszra fordul a legjobb törekvés. Konkoly kel a tiszta buzavetés nyomában. Ki hitte volna, hogy a nemzet minden rétegeinek pártatlanul kegyeletes hozzájárulásával Erzsébet királynék emlékeire emelendő szobor létesítése fog kiinduló pontja lenni egy pártatlanul álló képviselőházi skandalumnak!

Ő Felsege azt határozta, hogy a budavári Szent-György-terem álljon a fenséges nő szobra. De mert ott van a Budavár ostromakor elhullott császári katonák emléke is, elrendelte Ő Felsege, hogy a katonai vitézség iránti kegyeletből vigyék el s helyezzék el a katonai kadet-iskola kertjébe síremlékül. Krieghammer közös hadügyminiszter, tábornagy is kifejezte — nem éppen szerencsésen, szerintünk pedig nagyon is szerencsétlenül, áradozó kommentárral adta ki Ő Felsege intézkedését, oly kommentárral, melynek felesleges és helytelen volta pompás támadási alapul szolgált az indokokból kifogyott ellenzéknek, mert a budavári ostrom halottjai között volt Hentzi tábornok is, kinek neve éppen nem tartozik történelmünk kedves emlékei sorába.

Megindult a keserű támadás a múlt pénteken; br. Fehérváry akkor katonásan, és egyes történelmileg téves adatot leszámítva, elég szerencsésen igyekezett az érzékenységet csillapítani. Az a néhány téves adat azonban új alapot nyújtott a f. hó 21-ikén tartott ülésben támadásra, melyekre a miniszter újabb ellenérvekkel és adatokkal igyekezett válaszolni, és ha a mi ellenzékünk követte volna Hentaller Lajos példáját, ki gazdag gyűjteményének adatait hazafias lelkesültséggel, de kellő higgadsággal sorolta fel, nem lett volna semmi baj. Én ugyan azt gondoltam, hogy a pro és contra adatok felsorolása talán inkább talált volna egy történelmi felolvasás keretébe, mint egy izgatott képviselőházi gyűlésbe, de hát nálunk szeretnek a tüzzel is játszani. A mi ellenzékünk ritkán hallgat meg csendesen a kormánypartól, annál kevésbé egy minisztert. Rendesen bele kiabálnak a beszédbe, s hogy a sértő kifejezések mily gyakoriak, arról a nagyobb

lapok országgyűlési tudósításaiból bárki meggyőződhetik. Így volt most is, s amidőn egyszer csak azt hallotta br. Fehérváry, hogy gunyosan emlegetik a becsületről való nézetet, a különben hidegvérű, kedélyes katonában fellobbant a szenvedély s becsületrontóknak bélyegezte azt a pártot, ahonnan feléje süvített a sértő szó, az obstrukciót vezető nemzeti pártot, melynek férfiai és lapja már egyszer vérgigérettek a csaták viharait bátran kiállott férfiat. A Ház soha sem látott viharok színhelyévé lett. Nem volt ott Szilágyi Dezső, hogy vaserélylél fojtja el a szenvedélyeket. A becsi Reichsrath idéltlen tüntetéseit és szenvedélyes tüneteit láttuk szomorúan, fájdalommal s felindult lelekkel.

A szólásszabadság ugynevezett bajnokai terrorizáltak a parlamentet s nem hallgatták ki a minisztert, ki kész lett volna az elnök felhívására kimagyarázni magát, de egyeseknek gyalázó kifejezésekkel telt követelőzést büszkén visszautasította. A szólásszabadság s a parlament függetlenségének barátai a nyilvánosság ürügye alatt becsüditették a karzatra embereiket, kiknek kiabálásait nem csoda, hogy — egyik ellenzéki lap szerint — „mámoros lélekkel“ hallgatták, hiszen a szüneteket Drechsler pezsgőjének ürítgetésével töltötték ki. És ha még hozzá vesszük, hogy már szombatn tudva volt az ellenzék ilyes támadása, vajjon ily körülmények között mit tehet a komoly munka embere s az igazi parlamentarizmus tisztelője mást, mint szomorú aggodalommal tekintsen a jövőbe s igyekezzen támogatni a hasonlók őszinte törekvéseit a béke helyreállítására.

T. B.

Másolat. 60128/IX. szám. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Valamennyi magyarországi vármegye Alispánjának és hlfj. város tanácsának, mint II-od fokú iparhatóságának és iparostanoncz-iskolák előző évi működéséről elem terjesztett jelentések-ből meggyőződést kellett szereznem arról, hogy az ezen iskolákban évente előforduló szokott nagymérvű iskolai mulasztások az általán és hivatali elődeim által kiadott rendeletek daczára sem voltak az elkerülhetetlen legkisebb számra apaszthatók, hanem sok helyen még mindig oly mérvet öltének, mely a tanítás sikerét komolyan veszélyezteteti és nagy részben okozója annak, hogy a tanoncziskolai tanulók túlnyomó része az iskolai előkészítő és első osztályban megreked, s a

TÁRCZA.

A jól nevelt leány.

(Monolog.)

Egy budapesti kis lánynak tisztelettel ajánlja

Pakots József.

Kicsi vagyok még, sokan úgy beszélnek,
Alig értem meg tizenhat tavaszt —
De hát ez, kérem, mit sem nyom a latban,
Mert nagy leszek ám, tetszik tudni azt.

(Elmélázva:)

Igen, igen! — már érzem is szívemben,
Mint bontja szárnyat virág, napsugár . . .
S a kisleányosság kora messze száll majd!

(Imara kulesolt kezekkel.)

Oh várom is rég vágytól égve már.

(Vidáman:)

A kurta szoknyát mégis mindazáltal,
Oh, hordom, kérem, vigan, boldogán —
Hát hiszen az is megnő majd magától,

(Böleskedve:)

Mert higgyek el, az idő fut, rohan . . .
Ugy . . . ugy ám, fut az áldott jó idő

(Kaczerán felfogja szoknyáját:)

És aztán, kurta szoknya, à dieu!

(Elgondolkozva:)

. . . Hiszen még tegnap, őszintén bevallom,
Csöppnyi, arasznyi kis lány voltam ám!

S ma már, oh, kérem, leányi szavamra:

A sutban hever nagy hajás babám.

(Ganyos szájjalommal:)

Haha! nevetnem kell, ha elgondolom,
Mily furcsa is egy csöppnyi kis leány —
Babával játszik s a skálát se tudja
Kiverni bizony még a zongorán.

(Büszkén:)

Hanem, oh, én már tudok zongorázni,
Meg is dicsértek sokszor mód felett,
Liszt rapszodiáját kóta nélkül játszom
S ismerem jól a quartot, terczetet.
. . . Chopiut, Beethovent kisujjamban hordom,
Akár hiszik, vagy akár nem hiszik.

(Illegetve magát:)

Oh, nem vagyok én olyan csöppnyi lány már,
Ki egész nap csak futkos és sivit.

(Önérzetesen:)

Aztán . . . aztán . . . tán el sem hiszik nékem,
Főzni is tudok én már egy kicsit;
Csak épen attól függ, hogy persze mit?

(Tudáskosan:)

A levest, oh, a levest elkészítem,
Bár néha talán kissé elsősom —
De egy-e, kérem, ez a jó leveznek
Az értékéből le még mit se von?

(Nyelvével osettintve:)

Hát még az édes, drága, cukros tészták!
Édes Istenkém, mind . . . mind . . . oh, mi jó!
Kiváltképp, hogyha sok . . . sok hab van rajtuk,
Mandula, cukor, befőtt és dió.

De hát tovább minek is mondanám,
Jó kis gazdasszony volnék bizony ám!
Az ám, az ám, az ám!

(Büszkén:)

Ruhákat varrni szintén jól tudok már,
Igazán mondom, nem dicsekedem.
Margittaynéhoz jártam én tanulni,
Mert ott van ám a szabász-műterem.
Magam csináltam már egy kimenőmet,
Sőt varrtam még egy herczig pongyolát . . .
Szabónőnek sem kell tehát fizetnem —

(Elpirulva:)

Oh, majd . . . majd később . . . tetszik tudni hát.
. . . És még . . . és még . . . oh, el sem is tudom
Mind számlálni már a tíz ujjamon,
Annyit, de annyit megtanultam én.

(Ujjain számlálva:)

Tudok himezni, higgyék el, nagyon jól,
Legalább azt mondja, aki látta már —
Asztalfutókat, csöppnyi kis kerdőket
S a tü kezemben villám-módra jár.

Tudok, nos, mit? mit? — No, hát festeni is
Ezernyi szines kis virágokat,
Egy festőtől tanultam nem nagy kedvvel,
De hát olyan volt, mint a marmota.

(Kijavítva magát:)

Már tudniillik, hogy a festő, kérem,
Alamuszi volt szörnyen a szegény —

(Sajnálkozva:)

Ilyen embert sem láttam soha én!

felsőbb osztályokat el sem éri. Eltekintve azon ritkábban előforduló esetektől, melyekben az illetékes iparhatóság közönye vagy mulasztása engedte meg ezen mulasztások elharapódzását, a hozzám beérkezett jelentésekből azt kellett tapasztalnom, hogy az iparhatóságok nagy része felremagyarázta a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1893. évi augusztus 31-én 33564. sz. a. kelt rendeletével kiadott tanoncziskolai szabályzat 76. §-át, amennyiben az iskolát mulasztó tanonczok munkaadóit csak megdorgálta, a helyett, hogy utóbbiakat, az 1884. évi XVII. t.-cz. 157. §-a értelmében, megbüntette volna. A tanoncziskolai szabályzat illető értelmezése merőben ellentétben állván a törvény határozmányával, a vallás- és közokt. miniszter ural egyetértőleg értesitem a címet, hogy a szabályzat idézett 76. §-a olyképpen értelmezendő, miszerint mindazon esetekben, midőn az iparkihágási eljárás folyamán beigazoltatik, hogy a tanoncziskola mulasztásai igazolatlanok, a munkaadóval szemben az id. ipartörvény 157. §-ában előirt büntetés alkalmazandó. Sok esetben az I. f. iparhatóságok azért nem érthettek el kellő eredményt a tanoncziskolai mulasztások apasztására irányuló törekvéseikben, mert az iskolai igazgatóságok a feljelentéseket az iparhatóság helyett a helyi ipartestülethez intézték, mely utóbbi azokat a kihágási eljárás megindítása végett az iparhatósághoz nem tette át. Ezen visszásság elhárítása czéljából a vallás- és közokt. miniszter ur elrendelte, hogy az iskolaigazgatóságok az iskolamulasztó tanonczok és mestereik nevét mindenkor ne csak az ipartestülettel, hanem az illetékes iparhatóságokkal is közöljék. Utasítom ennél fogva az összes iparhatóságokat, hogy a tanoncziskolai igazgatóságoktól ilyképpen közvetlenül beérkező feljelentéseket haladék nélkül vegyék szabályszerű tárgyalás alá s azok alapján a följelentésekben megnevezett munkaadók ellen a kihágási eljárást külön-külön azonnal indítsák meg, függetlenül attól, hogy az illető ipartestület a mulasztásokra vonatkozó jelentést áttette-e az iparhatósághoz vagy sem. Az id. tanoncziskolai szabályzat 76. §-a értelmében az iparhatóságok iskolamulasztási ügyekben hozott ítéleteikről felelősségi jogának gyakorlása végett mindenkor a feljelentést eszközölő iskolai igazgatóságot is értesíteni tartozik. Mindazon által egyes iparhatóságok ezen értesítést elmulasztották, miáltal a följelentő iskolai igazgatóságok felelősségi jogaitól fosztattak meg. Felhívom ennél fogva az iparhatóságokat, hogy iskolamulasztási ügyekben hozott ítéletekről a feljelentő tanoncziskolai igazgatóságot mindenkor írásban azonnal írásban értesítsék. Minthogy pedig a tanoncziskolai mulasztások ügyében megindított iparkihágási eljárás kellő erkölcsi hatást csakis gyors és erélyes keresztülvitel esetén gyakorol, utasítom az összes iparhatóságokat, hogy az iskolamulasztási feljelentéseket mindenkor soron kívül, lehető legsürgősebben tárgyalják és ítéleteiket legkésőbbben a feljelentéstől számított 30 nap leforgása alatt hozzák meg és a felekkel fentiek értelmében közöljék. Felhívom a címet, hogy a fentieket az összes hatósága alatt álló I. foku iparhatóságokkal oly hozzáadás mellett közölje, miszerint feltétlenül elvárom, hogy azok szem előtt tartásával minden egyes iparhatóság legkomolyabban fog igyekezni a tanonczoktatás sikerét nagyban veszélyeztető igazolatlan iskolai mulasztásokat a rendelkezésre álló összes törvé-

nyes eszközökkel lehetőleg apasztani. Budapest, 1898. október hó 29-én. Br. Dániel s. k.

Sz. 17944—898. Alsófehér vármegye alispánjától. Valamennyi járás tkt. főszolgabírájának és mindenik város tkt. polgármesterének. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur fenti rendeletét azon hozzáadással közlöm, hogy igyekezzenek az I. foku iparhatóság rendelkezésére álló összes eszközökkel az igazolatlan iskolai mulasztásokat megfelelő módon meggátolni.

Nagy-Enyed, 1898. november 14-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

Tanító-egyesületi gyűlés Tövisen.

Az alsófehérmegyei r. k. tanító-egyesületnek nov. 17-én tartott gyűlését kiválóan érdekessé tette azon körülmény, hogy e gyűlésen gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi róm. kath. püspök is jelen volt.

A püspök kolozsvári tartózkodásából jött Tövisre. A tövisi pályaudvarban Imets F. Jakó és Gergely Ignác kanonok fogadták, ki Tamási Áron és Pál István kanonok kíséretében jött. A püspök Vinczenti földbírtokos kocsján hajtattatott be Tövisre, kit a fogadásnál mutattak be. Az előkelő társaság megérkezése után Imets F. Jakó kerületi főesperes misét mondott. Ezután következett a tanítógyűlés.

A püspököt háromtagú küldöttség hívta meg a gyűlésbe, hol mindjárt kezdetét vette a gyakorlati tanítás. Vitos Menyhért tövisi tanító a III. osztályosokkal olvasmány alapján a hegyet és völgyet ismertette. A kicsinyek igen értelmes feleleteket adtak.

A tanulók elbocsátása után Péter János, az egyesület elnöke, rövid szavakkal üdvözölte a főpásztort, kinek leereszkedése minden tekintetben nagy eredményeket fog szülni. Azután elnöki megnyitóját tartotta meg, mely a tanító tagtársakat arra hívta fel, hogy az iskolán kívül is folytassák nemes feladatukat, melynek a nép jó irányba terelésére, erkölcsi és anyagi haladásának előmozdítására is ki kell terjeszkednie.

Az után Zlamál Ágost főgimn. tanár és egyesületi tag tartotta meg „Plutarchos nevelési elvei“ cz. felolvasását, melynek bevezetésében a pogány és keresztény nevelés eiveit hasonlította össze s gondos és csinos dolgozatával általános elismerést aratott.

Az egyesületnek Szászsebesen május 5-én tartott gyűlésén a püspök adományából 3 drb. arany tüzetett volt ki egy neveléstani kérdésre. „A fegyelműzés a népiskolában“ cz. pályatételre három dolgozat érkezett be; ezekből a bírálók Bakó Elek alvinczi tanító munkáját ítélték legjobbnak, ki két arany jutalomban részesült. Szász Károly gyulafehérvári tanító dolgozatáért egy aranyat kapott. Ezzel összefüggésben a püspök új pályázatot hirdetett. A pályázóknak a következő tételt kell kifejtjenök: „Melyek azon módok és eszközök, melyekkel a tanító magában és tanítványában az Oltárszentségben élő Jézus Krisztus iránti szeretetet ébren tarthatja, hogy abból a maga számára kitartható merítsen, tanítványait pedig istenfőlőkke tegye?“ (A beadás határideje 1899. márcz. 15.; a határozott becsű dolgozat jutalma 3 arany.)

Az indítványok során Vitos M. tövisi tanító java-

solta, hogy a gyakorlati tanításokból meríthető haszon sikeresebb elérése végett minden tanító, aki gyakorlati tanítást akar tartani, legalább egy héttel előbb írásban elkészítve adja be az elnökséghez dolgozatát, hogy a tanítás megírására kijelölendő bizottság érdemleges hozzászólást tudjon mondani.

Péter János pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a nyolczvanas évek elején megkísérlettek volt az erdélyi egyházmegye tanítóiból egy általános tanító-egyesületet alakítani, a kísérlet azonban akkor hajótörést szenvedett; most jóval kedvezőbb körülmények között újból fel kellene ujtani az eszmét, mely arra van hivatva, hogy az egyházmegye tanítóit a katolikus nevelésügy szolgálatára, a nemzeti eszmék megvalósítására tömörítse.

Fogarasy János az egyházi zene fejlesztését kívánta hangsúlyozni lelkes szavaival és a katolikus egyházi zeneközönyt ajánlotta a tagok figyelmébe.

A jövő gyűlés helyétül Magyar-Igént jelölték ki, ahol a püspök levén a patronus, a szíves fogadásról már előre is kiinyerték az ő biztatását. A főpásztor szavai zárták be a gyűlést. Örömet fejezte ki, hogy a megyéből oly sokan vettek részt a gyűlésen.

A püspök bezáró szavait lelkes éjjezzel fogadta az összegyűlt serege. Gyűlés után bankett volt, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le. Gróf Majláth Gusztáv püspök ez alkalommal Csató Ferencz plébános vendége volt. Ő méltóságát a gondos plébános fogadta vendégül kísérővel és a kiválóbb vendégekkel együtt; mi többiek egyik vendéglőben tettünk eleget testünk kívánalmainak. Lelkünk hálával volt eltelve püspökünk magas személye iránt; a gyűlésen hallott eszmék pedig sokáig fognak ébreszteni és lelkesíteni. Vajha sokan meghallhatnák a főpásztor szavait s munkásságukat a szavaitól kijelölt irányban folytathatnák!

Vegyes hírek.

— **Legfelsőbb kitüntetés.** A hivatalos lap vasárnapi száma egy nekünk alsófehérvármegyebelieknek igen örvendetes és kellemes meglepetést hozott. Ő Felsége a király Budapest 1898. évi október hó 24-én kelt legmagasabb elhatározásával Albert Iván-nak, az alsófehérvármegyei államépítészeti hivatal vezetőjének, a főmérnöki címet és jelleget adományozta. E legfelsőbb kitüntetés a mi derek mérnökünket éri, ki hosszú éveken át vasszorgalommal, kiváló buzgalommal, faradhatatlan kitartással vezeti mintaszerűen a vármegye közlekedési és középítési ügyeit. Számos sikeres eredmény fűződik már az ő nevéhez. A nagy, mintegy 650 kilométer kiterjedésű úthálózatot igen sok modern berendezés, közlekedési vívmány nevezi őt megteremtőjének. Ha valaki, ugy ő bizonyára igen is kiérdemelte ezen legmagasabb kitüntetését, mely őt a mai napon érte. Fogadja derék főmérnökünk szerkesztőségünknek is őszinte szerencsekívánatait.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Eszéki János abrudbányai állami elemi iskolai tanítót a marosújvári, Kabán József alvincz-borbereki tanítót a facsói, Ujháziné Heisszer Kamilla magyar-igeni tanítónőt a gyulafehérvári,

De menjünk tovább... Tudom még... azaz hogy ismerem jól a francia grammaire-t
S németül — mondják — szintén jól beszélék
S a dolgozatom díjat díjra nyert.
A poétákat szintén szeretem ám,
Már persze, akit olvasni szabad —
S ha holdsugár és virág játszik benne,
Olvasatlan, oh, egyik sem marad.

(Pózbá vágva magát:)
Sőt hogyha még tetszésem megnyeri tán
Egy-egy csinosabb, komoly költemény,
Azt estenként, ugy kis családi körben,
Szépen, illően elszavalom én.

(Zavartan:)
És így tovább... és így tovább... de kérem,
Bocsássanak meg, hogy így fecsegek.

(Sohajtvá:)
Pedig ha tudnák, hogy a sok dologtól
Már azt sem tudom bizony, mit tegyek!

(Fontoskodva:)
De várjanak csak még egy pillanatra,
Igen... igen... oh, mindjárt vége lesz.
De lássák, oly jól esik nekem ez,
Egy kicsit bár, hogy kifecseghetem
A sok bút-bajt, mi fekszik lelkemen.
Hiába, ez már asszonyi természet,
Igy mondja azt a nagybajuzu ur,
Ki drága nénikémet elveszi.

(Összeesapva kezeit:)
Oh, ez lesz, kérem, csak az isteni!

(Tervezgetve:)
Nemsokára már asszony lesz bizony
Az én aranyos, drága nénikém
S a helyét persze, amint illik is,
A háznál aztán elfoglalom én.
Hogy boldog leszek, minek mondanám?
Hiszen csak elég világos talán!

(Eltüdőve:)
És akkor bizony másképp lesz ám minden,
Én leszek, kérem, már a nagy leány.
... Lesz szép kalapom, diszes, nagyleányos
És Istenem, mily hosszú szép ruhám!

A bálókba is elvisznek majd engem,
De tetszik tudni igazándiba!
Hát ugy-e nincsen semmi furcsa ebben?
'Sz már nem vagyok én olyan kis liba!

(Tetszelve:)
A nemzetibe, operába járunk
És látszóvegni fogok szerteszét,
A sok, sok ügyes, fess gavallér-ember
Mind rám felejté bizton a szemét.

(Durezásan:)
És felmondom a páholy háttérének
A barátságot aztán, szent igaz,
És elől fogok ülni, jó előre,
Hisz, ugy-e, nekem már ugy illik az?

(Elszomorodva:)
Hanem... hanem a szegény jó ménikét,
Oh, igazán, hogy sajnálom nagyon —
Mert hát a férfi, tetszik tudni, gyakran,
Haj, igen-igen zsarnok hatalom.

(Bölcselkedve:)
De hát hiába! Hát szereti, — punktum!
És furcsa dolog az a szerelem — —
Oh, nem tudok örülni eleget,
Hogy ez a dolog nem velem esett.

Hanem most, kérem, már elég is volt tán —
Sietek, mert hát sok ám a dolog
S a föld már velem szinte hogy forog.

(Elfelejtkezve:)
Különben, igaz, a természettanból
Tanította a mademoiselle-em,
Hogy a föld forog holmi tengelyen.

(Szájára üt:)
De nini, bizony a szám ismét eljár;
Pedig hát, kérem, rohan az idő —
Megyek már, megyek... hisz oly sok a dolgom,

(Csókot int:)
Megyek... sietek... Pá! pá! à dieu!

Wiedmann M. a győsi iskolához
— **Hymen.** V. o. hoz Petrozsenyben
Márton abrudbányai leányát.

— **Az alsófehérvári süllet** a jövő telre adások elsőjét vasváros-háza nagyterem Enyedről, mint a v. Az előadások előtti gazdasági egyesület előadások czélját Ignác földmivelvel az előadások bad előadást tart Bethlen-fótanodai az erdélyi gazdasági üszög és peronospora baromfi-tenyésztés Mindket előadót a végén hatalmasan ugyancsak Nagy-Bartanak Dr. Szaroravellenességei ról és Mórágyszése és gondozásán

— **Értesítés.** A Egyesület gyűlése u. 6 órakor csarnokában. A hét fón és csütnek tartatni.

— **Gyászlap.** Vük mely bánatunk kedvesük: a legjobkon: Teleki Zsolt, kész, életének 36- legboldogabb hazavéledés után, ma — szenderült. Az egyrá, más pásztort, ő nyaját! a közügylyébe más munkás sirató nő, az atyátpótolhatatlan! „Nittunk. Siralomra fejünk koronája! 21-én d. u. 2 órakor gyászszertartás után nyugalomra helyezte felett! Buzas-Bocsa Zsigmondné Adorjánai. Teleki József leki Sándor és neje és neje: Kőrösi Teleki Mari ferje: Lujza, testverei, ill. vács Elekne, sz. Adorján Borbála; Teleki Gábor és Istvánné, nagynéje

— **A Baross-s** le óriási közönség pályaudvar előtti élükön, hatóságok ligentiája sietett emlékének, ki a család részére fent minister édes anyja közelebbi rokonság órákor kezdődő ügyes báró, a szobnyitó beszédet, a pedig Dániel tartotta a nagyhal lehuult a lepel a s jenzése közepette. Ludvigh Gyula vasút a budai dala koszorut helyeztek a kormány koszorú

— **Állategész** Alamor 1 udvar. udvar, Felső-Orbó 14 udvar, Véza 5 Sertésvész: Bu 1 udvar, Koczka 2 Enyed 3 udvar, Csudvar, Székás-Pres. Szász-Ujfalu 2 udv 11 község.

— **Labancz V**

Wiedmann Malvina alvinczi tanítónőt a gyöngyösi iskolához helyezte át.

— **Hymen.** Vots Dezső a napokban vezeti oltárhoz Petrosényben Telegdy Zelmát, Telegdy Márton abrudbányai bányabirtokos szép és kedves leányát.

— **Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület** a jövő teltre tervezett ingyenes gazdasági előadások elsejét vasárnap tartotta meg Nagy-Enyeden a városháza nagytermében. Ez előadásra ugy Nagy-Enyedről, mint a vidékről igen számosan jelentek meg. Az előadások előtt Zeyk Dániel főispán, mint a gazdasági egyesület elnöke, pár szóban ismertette az előadások célját és elismeréssel adózott Darányi Ignác földmívelési miniszternek, ki anyagi segélyével az előadások megtartását lehetővé tette. Szabad előadást tartottak Dr. Szaniszló Albert Bethlen-főtanodai jószágigazgató és Tokaji László, az erdélyi gazdasági egyesület titkára. Előbbi a rozsda, üszög és peronospora-ról értekezett igen szépen, utóbbi a baromfi-tenyésztésről tartott tartalmas, szép előadást. Mindkét előadót a szépségű hallgatóság előadásuk végén hatalmasan megéljenzte. A következő előadás ugyancsak Nagy-Enyeden e hó 27-én lesz. Előadást tartanak Dr. Szaniszló Albert: A gyümölcsfák rovarellenességei és ezek ellen való védekezési módokról és Mórággy István: Uj gyümölcsösök berendezése és gondozásáról.

— **Értesítés.** A „Nagyenyedi Testgyakorló Egyesület” gyakorlatait f. hó 24-én, csütörtökön, d. u. 6 órakor kezdi meg a Bethlen-kollégium tornacsarnokában. A rendes gyakorlatok hetenként kétszer, hétfőn és csütörtökön d. u. 6—7 óráig foglalkoztatni.

— **Gyászlap.** Alórltak fájdalomtól megrendült szívük mely bánatával tudatják, hogy forrón szeretett kedvesük: a legjobb férj, apa, gyermek, testvér és rokon: Teleki Szigmond buzás-bocsárdi ev. ref. lelkész, életének 36-ik, lelkipásztori működésének 10-ik, legboldogabb házasságának 7-ik évében, hosszas szenvedés után, ma — november 19-én — reggel jobblétre szenderült. Az egyházközség elvesztette hű lelkipásztort, más pasztort nyer az Úrtól, hi nem hagyja el az ő nyáját! a közügynek egy hű munkása mult el! helyébe más munkás lép! de a páratlan jószágú hitvest sirató nő, az atyátlan maradt kicsiny árva vesztesége potolhatatlan! „Nincsen olyan bánat, mint a mi bánatunk. Siralomra fordult a mi örömünk! Leesett a mi fejünk koronája! Jaj minekünk!” Hált tetemei f. hó 21-én d. u. 2 órakor fognak a templomban tartando gyászszertartás után a helybeli ev. ref. sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Örök beke lengjen drága porai felett! Buzás-Bocsárd, 1898. november 19. Özv. Teleki Szigmondné Adorján Anna, özvegye. Géza, Zsiga, Lenke, Árvai. Teleki József és neje: Deak Klara, szülői. Teleki Sándor és neje: Nagy Kaszap Póli, Teleki József és neje: Kőrő Katalin és gyermekeik, Teleki Mihály Teleki Mari férje: Fodor József és gyermekei Teleki Lujza, testverei, illetve sógora és sógoronő. Özv. Kovács Elekné, sz. Adorján Eszter; Pallós Gyuláné sz. Adorján Borbála; Adorján Elek, sógora és sógoronő. Teleki Gábor és gyermekei, nagybátyja. Özv. Beke Istvánné, nagynénje.

— **A Baross-szobor leleplezése** vasárnap folyt le óriási közönség jelenlétében Budapesten a keleti pályaudvar előtti téren. Miniszterek, az elnökkel élőkön, hatóságok küldöttségei, Budapest egész intelligenciája sietett leróni a kegyelet adóját azon férfiu emlékének, ki annyit tett hazájáért, nemzetéért. A család részére fentartott sátorban foglalt helyet a „vas” minister édes anyja, özvegye, anyósa, fia, leánya és a közelebbi rokonság még számtalan tagja. A d. e. 11 órakor kezdődő ünnepélyen Podmaniczky Frigyes báró, a szobor-bizottság elnöke, tartotta a megnyitó beszédet, a tetszéssel fogadott megnyitó után pedig Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter tartotta a nagyhatású emlékbeszédet, melynek végén lehullt a lepel a szép szoborról, a közönség lelkes éljenzése közepette. A szobrot szintén beszéd kíséretében Ludvig Gyula vasuti elnök-igazgató vette át; végezetül a budai dalárda a Himnust énekelte. Számtalan koszorút helyeztek a szoborra, első sorban Bánffy báró a kormány koszoruját.

— **Állategészségügyi kimutatás.** Rühkór: Alamor 1 udvar, Sertésorbáncz: Balázsfalva 1 udvar, Felső-Orbó 5 udvar, Fugad 8 udvar, M-Lapád 14 udvar, Véza 5 udvar, összesen 5 község 33 udvar. Sertésvész: Buzás Bozsárd 1 udvar, Felső-M-Ujvár 1 udvar, Koneza 2 udvar, Ladamos 1 udvar, Nagy-Enyed 3 udvar, Oláh-Bogáth 24 udvar, Sós-patak 11 udvar, Székás-Preszáka 54 udvar, Strázsa 30 udvar, Szász-Ujfalu 2 udv. Verese gyháza 11 udvar, összesen 11 község.

— **Labanoz Vékony János.** Arra a különös inga-

tagságra, a melylyel a kurucz-háboruk idejében a magyar vitéz pártállását változtatta s egyszer Rákóczi mellett harcolt, másszor ismét labanozvárdi vedlett, érdekes világot vet egy okmány abból a korból, amelyet most Zemplénmegye monografiájának megírásához használtak föl. A latinnyelvű oklevél magyarra fordítva így hangzik: VI. Károly választott római császár stb. Magyarország királya stb. Kegyelmesen figyelembe vevén, miszerint hívünk Vékony János az 1716-ban ismét hatalmunkba ejtett Temesvár kapitánya, tekintetes és nagyságos eredei Pálffy János gróf Dalmát stb. országaink banja, öszintén kedvelt hívünk előtt hódolati esküt teven, az imént nevezett Pálffy gróf beleegyezésével, hogy a törökök táborát kikérelhesse és szándékaikat megfigyelhesse, a török hadseregben megmaradt és megnyervén a törökök teljes bizalmát, midőn éppen Nándor-Fejérvár ostroma alatt ket izben is a szultántól Nándor-Fejérvára szóló levelet vett át, azokat említett Pálffy grófnak vevé és a törökökhöz mesterségesen koholt választ vitt, végre a törökök minden intézkedéseit kikérelvén, a mi hadseregünkhöz átjőve, a törökök szándékait és intézkedéseit leleplezé és a Nándor-Fejérvárnál vívott ütközetben a törökök ráismerve, két halálos sebet kapott, amint hogy udvari hadi tanácsunk részéről is elismertetik, hogy említett Vékony János ezekkel a merész vállalatával felfedezvén az ellenség szándékait, legnagyobb érdemmel járult a törökök felett kivívott diadalhoz és Nándor-Fejérvár bevétele alkalmával buzgó, hasznos és valóban kiváló szolgálatokat tett és ekkent azt a bűnét, hogy a hűtlen (infidelis) Rákóczival Törökországba távozott, dicső ténnyekkel, férfiasan jóvá tette s magát a megvigasztaltatásra és megjutalmaztatásra érdemes tette. A mikre való tekintettel mi a 4480 frtra becsült Boeczai-féle kamarai birtokrészeket Bulyban és Lökön, Szabolcs vármegyében, minden tartozékaikkal stb. említett kapitányunknak, Vékony Jánosnak stb. adtuk, ajándékoztuk és adományoztuk. Kelt Bécs városunkban Ausztriában, 1725. évi október hó 22-ik napján. Károly stb. stb.“

Közgazdaság.

Jó tanácsot kiszagdnak.

Annak a nagybirtokosnak, aki nagy kiterjedésű földek felett rendelkezik, nem épen életbevágó kérdés, hogy vajjon 6 vagy 10 mm. buzát arat-e holdanként. A kiszagdnak azonban, aki csak néhány hold földdel rendelkezik, nagyon is fontos, életbevágó kérdés, hogy mennyel többet teremjen földje, mert ha egy bizonyos minimummal kevesebbet terem, nem képes adóját fizetni, s talán maga is éhezni kénytelen. Hogy pedig talaja bőven teremjen, arra elkerülhetetlen kellék, hogy az jól megműveltsék, s hogy bőven legyen trágyázva. Megművelés alatt a gyakori és mély szántást értjük, no meg ha szükség, a kapálást. Vetés előtt minden talajt legalább kétszer, de sőt háromszor kell szántani; a gyakori szántás által porhanyítjuk a talajt s ez által tesszük termékenyebbé; irtjuk a gyomot, pusztítjuk a gazdának földben élősködő ellenségeit. Az ugarszántással évről-évre eresszük valamivel mélyebbre az ekét; persze ezt csak úgy tehetjük meg, ha ökrünket jól tartjuk. A mélyebb szántás által nagyobb talajréteg van kitéve az időjárás elmállasztó hatásának, s így vastagabb földréteg fog a növény gyökérzetének rendelkezésére állani.

Trágyázás és pedig gyakori trágyázás a második előfeltétele a jó terméshozamnak. Mennel több tápláló anyagot szállítunk a trágyával a földbe, annál nagyobb termésre számíthatunk. A trágyázás terén kétségen kívül az istállótrágya játsza a legfontosabb szerepet, s ezért minden gazdának kötelessége sok és jó minőségű trágyát termelni, s különösen gondot kell fordítani arra, hogy a trágya legérdekesebb része, a híg ürülék, ne menjen kárba; azt tehát fel kell fogni, s vele a trágyát időközönként megöntözni. A kihordásnál pedig különösen arra kell vigyázni, hogy a trágya ne álljon kupacokban, mert különben a kupac helyén a vetelemény annyira kővér lesz, hogy megdől, míg egyebütt sovány marad. Kihordás után azonnal el kell azt egyenletesen teregetni; ha kilugozódik, az se baj, mert a kioldott anyagot úgy is az alatta levő talajba viszi a víz. Csak azután persze az istállótrágyából se jó a tulajdosan sok, különösen ha a talaj különben is kővér, humuszdus. Tudvalevőleg az istállótrágyával nagyon megkövérített talajon a buza megdől, a szem visszamarad. Az ilyen földekre azután már nem istálló-, de ásványi eredetű trágya kell, minő a szuperfoszfát, mely megerősíti a földet s kitünő termővé teszi azt. Az efféle szuperfoszfátnak nevezett ásványi trágyából egy magyar holdra 120—150 kgt szokás kihinteni, amelynek használata nagyon kifizeti magát, mert sokszor, különösen az ilyen tulkóvéri, igen humuszdus földeken, meg is kétszeresíti a termést.

Végre a harmadik kellék jó termések elérésére: a tiszta és jó minőségű gyommentes mag. A mag tisztaságára pedig szintén nem fektetnek a kis gazdák elég sulyt, s többnyire csak úgy rostátlanul vetik azt el. Pedig azt nagyon szépen ki kell tisztítani vetés előtt,

hogy egyetlen gyom-mag se maradjon benne, mert a gyom nagyon hamar elhatalmasodik s elvonja a művelési növény elől a talajban levő tápláló anyagot, be is árnyékolja azt, s így természetesen visszaveti azt.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALÁN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Báli selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyárai** (es. és kir. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (4)

664—1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíró-ság 1898. évi 7832. számú végzése következtében dr. Garda Kálmán ügyvéd által képviselt új. Winkler János javára elekesi Farkas Sámuel és neje ellen 167 frt 78 kr s jár. erejéig 1898. évi október hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1980 frtra becsült 1 tengeri kas, gabonák, italok, szekerek, rosták, 1 hat löreji cséplő gép és 5 boglya szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság V. 251.2—1898. sz. végzése folytán 167 frt 78 kr tökéletesítés, ennek 1896. évi július hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 50 frt 56 kiban bíróság már megállapított költségek erejéig Elekes községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközésére 1898. évi november hó 28-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériatt ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi november hó 4.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

1626 1—1

1130. szám.

II—898.

Hirdetmény.

Alsófehér vármegye közigazgatási bizottsága folyó évi október hó 12-én 1547. szám alatt hozott határozatával a nagyenyed-ispáulaki törvényhatósági közuton fennálló csombordi Maros-híd korhadat hosszartói és megromlott pallózata kiváltását, valamint a sodorban fekvő jégtörő megerősítését 4486 frt 56 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1898. évi **december hó 2-ik napjának d. e. 10 órájára** a nagyenyedi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fennbbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitézőtt nap délelőtt 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagy-Enyed, 1898. november hó 18-án.

Alsófehérmegyei
m. kir. építészeti hivatal.

1628 1—1

1198. szám.

1898.

Árverési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. orsz. fegyintézet élelmezése körül az 1899. évben összegyűlendő **moslák, kenyérhéj** értékesítése céljából f. évi **december 6-án d. e. 10 órakor** a fegyintézet hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni. Bánatpénz 20 forint.

Árverezni szándékozók bővebb felvilágosítást nyerhetnek a fegyintézet igazgatóságánál.

Nagy-Enyeden, 1898. évi november 19-én.

Uray,
igazgató.

1627 1—1

HONI PAR.

Készít: kezzel esomozott szmima szönyegeket, toron-, szalon-, ebéllő-, háló-, hordoir- és uti-szobák részére mindentelbe megység es stílusban, bármely rajz szerint; hollandi fűtőszőnyegeket, keleti (karámani) függönyöket, torontali szerb szőnyegeket (Tyilin) terítők, függönyök, divánátvetők stb. részére.

Dusan felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg szakmába vágó cikkekben, n. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ahlakvetők, szoba- és lópokroczkák.

1877 8—20

Főraktár: Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 4. szám.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Torontali Szőnyeggyár Részv.-Társ.

HONI PAR.

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl: Kisegítő Takarékp. R.-T.

1814 5—9

Könyvnyomda.

Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdaja rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállításai tekintetében.

A főtérén levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festékek, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök, törölógummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kicsinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesítettnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s azokat gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Főtér 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomtatványraktár.

Írószer-kereskedés.

Előfizetési fe

elyben hához hordó
postán küld
Egész évre
Fél évre
Negyedévre

Hirdetések

□ centiméterenként
dők és gyárosok külön
ben részese

Bélyegdíj 30 k

Nyílt tér sor

M

Miután hat hé
tüzessék-e az ind
rát tárgyaltak ny
és kérdéseknek
tárgyhoz, oda ju
terelnök személy
strukcióból kifog
készl venni a

Az indemítak
az ellenzéki párt
a javaslatot s
nekik az ország
ha a kormány ne
s komolyan nek
Mert az obstru
dolog, melyek kö
varok miatt alig
szágra nézve a g
sebb, mint Ausz
zetessé válhatik
magyar alkotmán

Ausztriában bel
ott szükség esete
magan a korm
ismer ilyen szak
lesz a törvényen
kivüli eszközökke
folytonosságának
gos jóváhagyását
eljárás, de a
a segédeszköz
folytatja az obs
lezvények szelvé
fizetését ki kell
adni. Az állang
tani, mert ez
melyeket minden
dés árán is meg

Vajjon jól meg
delmek rejlenek
hogy szabad-e il
harcznak, melyet
Ausztriában nem
obstrukció, de a
Magyarországon
azt az áldozatot,

— A Közérde

Az asszonynak
sugárzott ki. Am
támlányára és hi
arrogáns modoru
veletlenül utitárs
látszott, mint hus

A fiatal embe
vele, de aztán
felé, mintha csak

— Ha te ugy,

Az asszony fell
a férfit. Minden
kissé az utitárs.
modora, de kült
szemtelenkedése
utasításra.

Mert eddig ne
sításokra. Csunya
erényére nem sz
Ez a szerencse v
szönyök számára
És ez a kielt